

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของบุคคล ที่มีส่วนผลักดันให้ ประเทศชาติ เจริญรุ่งเรือง และหากบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบมากขึ้นเท่าใด ก็จะช่วยลด ปัญหาของสังคม มากขึ้นเท่านั้น และหากสังคมใด มีคนขาดความรับผิดชอบอยู่รวมกันมาก ๆ สังคม นั้นจะเกิดปัญหา ต่าง ๆ ตามมามากมาย จึงถือว่าความรับผิดชอบเป็นเรื่องสำคัญดังที่ ชม ภูมิภาค (2553: 133) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมอันยิ่งใหญ่ จะต้องปลูกฝังให้เกิดเป็น คุณธรรมประจำใจของมนุษย์ ทุกคน หากทุกคนมีความรับผิดชอบในใจของตนเองแล้วปัญหาต่าง ๆ ของสังคมก็จะลดน้อยลงไป มาก การทุจริตคอร์รัปชันต่าง ๆ จะหมดไป กิจกรรมทั้งหลายของบ้านเมือง ก็จะเจริญรุดหน้าไปอย่าง รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อุปรมย์ (2551: 54) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความรับผิดชอบ ไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญของเด็กเพราะเด็กที่มีความรับผิดชอบในตนเอง และมีความ รับผิดชอบต่อสังคมนั้นจะส่งผลไปถึงการมีผลการเรียนสูง การมีความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า ผู้นำนักการศึกษาหลายท่านเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังความ รับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย ซึ่งเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศ

สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉันทนา ภาคบงกช (2551: 206) จึงได้ ทำการระดมสมองของผู้เชี่ยวชาญทางด้านปฐมวัยเพื่อกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก ปฐมวัย ขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก อีกทั้งพบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญควรได้รับการส่งเสริมมี 3 ลักษณะ คือ ความเชื่อมั่น ใน ตนเอง ความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง การรู้จักตนเองและผู้อื่น เฉลิม คำแก้ว (2550: 42) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคนไทยโดยเฉพาะ เยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป เพราะคนที่มีความ รับผิดชอบย่อม เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานและพยายามปรับปรุงงานทั้งของตนเองและของส่วนรวมให้ดี ขึ้นอยู่เสมอ อันจะเกิดผลดีต่อประเทศทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

จากแนวคิดและข้อค้นพบดังกล่าว สรุปได้ว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบมีความสำคัญ อย่าง ยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของคนจะต้องรีบปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคนโดยเฉพาะเยาวชนของ ชาติซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเพราะความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่ทำให้คน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขนอกจากนี้ยังทำให้สังคมและคนในสังคมได้รับการยกย่องและส่งผล ให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าส่วนเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนหากขาดความรับผิดชอบในการ เรียนย่อมส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้เนื่องจากไม่ทำตามหน้าที่ที่ได้รับ

มอบหมายไม่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลรอบข้าง เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น อนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เพื่อที่จะได้วาง แผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน และ ก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียน แต่ละด้านของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน
2. เพื่อเปรียบเทียบเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้นหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

- ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ระดับชั้นอนุบาล 3 มีทั้งหมด 3 ห้อง จำนวน 69 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 11 คน เหตุผลที่เลือกนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 เพราะเป็นครูประจำชั้น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3

3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

ระยะเวลาในการศึกษา 5 สัปดาห์ (เดือนสิงหาคม – กันยายน 2562)

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเมื่ออยู่ในชั้นเรียนด้วยความสุจริต ความเต็มใจ และความจริงใจ จำแนกออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง คือ การดูแลและจัดเก็บสิ่งของต่างๆของตนเองเข้าที่ ให้เรียบร้อย
2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือ การดูแลและจัดเก็บสิ่งของต่างๆที่เป็นส่วนรวม

เข้าที่ให้เรียบร้อยการเสริมแรงทางบวก หมายถึง สิ่งดีๆซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหารเด็กปฐมวัย คือ เด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญจำนวน 23 คน ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

นักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช และมีช่วงอายุ 6 ขวบ จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเพศชาย 12 คน และเพศหญิง 11 รวมเป็น 23 คน

การเสริมแรง หมายถึง การทำให้ผู้ทำพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจ เมื่อทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งแล้ว เพื่อให้ทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ๆ อีก เช่น เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูให้รางวัล (นักเรียนพอใจ) นักเรียนจะตอบคำถามอีกหากครูถามคำถามครั้งต่อ ๆ ไป การทำให้ผู้ทำพฤติกรรมเกิดความพึงพอใจทำได้โดยให้ตัวเสริมแรง (Reinforcer) เมื่อทำพฤติกรรมแล้ว ประเภทของการเสริมแรง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเสริมแรงบวก คือ การให้ตัวเสริมแรงบวก เมื่อทำพฤติกรรมที่กำหนด (ต้องการ) แล้ว เช่น ทำงานเสร็จแล้วได้รับค่าจ้าง ทำงานเป็นพฤติกรรมที่กำหนด เงินค่าจ้างเป็นตัวเสริมแรงบวก

2. การเสริมแรงลบ คือ การให้ตัวเสริมแรงลบ เมื่อทำพฤติกรรมที่กำหนด (ต้องการ) แล้ว เช่น เมื่ออยู่ในห้องที่อบอ้าวเราจะเปิดหน้าต่าง เปิดหน้าต่างเป็นพฤติกรรมที่กำหนด หายอบอ้าวเป็นตัวเสริมแรงลบ หรือนักเรียนที่ตอบคำถามครูจะถูกได้รับการยกเว้นไม่ต้องทำรายงานมาส่ง เป็นต้น

ประโยชน์ของการวิจัย

ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษางานวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3 ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาดังต่อไปนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ จังหวัดนครศรีธรรมราชได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อประกอบการวิจัยดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
2. ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมเด็ก
 - 1.1 ความหมายของพฤติกรรม
 - 1.2 ประเภทของพฤติกรรม
 - 1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม
3. ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมความรับผิดชอบ
 - 2.1 ความหมายของพฤติกรรมความรับผิดชอบ
 - 2.2 ประเภทของพฤติกรรมความรับผิดชอบ
 - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ
4. ทฤษฎีและแนวคิดการเสริมแรงทางบวก
 - 3.1 ความหมายของการเสริมแรงทางบวก
 - 3.2 ทฤษฎีการเสริมแรงทางบวก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมเด็ก

1.1 ความหมายของพฤติกรรม “พฤติกรรม” (Behavio) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอกอาจทำไปโดยรู้ตัวไม่รู้ตัว อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ผู้อื่นอาจสังเกตการณ์กระทำนั้นได้ และสามารถใช้เครื่องมือทดสอบได้

โกลเดนสัน (Goldenson, 2002 : 90) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่า เป็นการกระทำหรือตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆที่เป็นไปอย่างมีจุดหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว พฤติกรรมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลกระทำทั้งในทางที่ดี ไม่ดี ถูก ผิดมีประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ มีประสิทธิภาพ หรือสูญเปล่า

เวดและทาวฟริส (Wade and Tavis 1999 : 245) อธิบายว่า พฤติกรรม คือการกระทำของคนเราที่สังเกตได้

ซิมบาร์โดและเกอร์ริก (Zimbardo and Gerrig 2004 : 3) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

ลาเฮย์ (Lahey 2001 : 5) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้

จากคำนิยามพฤติกรรมข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการทางจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกอาจทำโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวสามารถสังเกตจากการกระทำได้

1.2 ประเภทของพฤติกรรม การศึกษาพฤติกรรมยุคปัจจุบันไม่เน้นการแบ่งประเภทของพฤติกรรมนัก แต่ในที่นี้ได้พิจารณาเห็นว่า การแบ่งประเภทของพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น ซึ่งนักจิตวิทยานิยมแบ่งพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยชัดเจนแยกได้อีกเป็น 2 ชนิดคือ

- พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ การเคลื่อนไหวของร่างกายหรือแม้แต่การเต้นของหัวใจ ซึ่งผู้อื่นสังเกตได้โดยอาศัยประสาทสัมผัส
- พฤติกรรมที่ต้องใช้เครื่องมือหรือการวิเคราะห์เชิงวิทยาศาสตร์ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสารเคมีหรือปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือด การทำงานของกระเพาะอาหารและลำไส้ ซึ่งไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่าหรือประสาทสัมผัส

2. พฤติกรรมภายในหรือ “ ความในใจ” (covert behavior) เป็นพฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้น จินจะรู้ดี ถ้าไม่บอกใคร ไม่แสดงออกก็ไม่มีใครรู้ได้ดี เช่น การจำการรับรู้ การ เข้าใจ การ ได้กลิ่น การได้ยิน การฝัน การหิว การโกรธ ความคิด การตัดสินใจ เจตคติ จินตนาการ พฤติกรรมเหล่านี้ อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกาย เช่น ขณะใช้ความคิดคลั่งสมองทำงานมาก หรือ ขณะ โกรธปริมาณน้ำตาลในกระแสเลือดมีมาก ซึ่งวัดได้โดยเครื่องมือ แต่ก็ไม่มีใครรู้ละเอียดลงไปได้ว่าเขา คิดอะไร หรือ เขารู้สึกอย่างไร คนรู้ละเอียดคือเจ้าของพฤติกรรมนั้น

พฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก เช่น คนเราย่อมพูดหรือย่อมแสดงกิริยาโดยสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดภายใน ถ้าต้องการศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับ “จิตใจ” หรือพฤติกรรมภายในของคน ก็ต้องศึกษาจากส่วนที่สัมผัสได้ชัดแจ้งคือพฤติกรรมภายนอก ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นความในใจ และการจะเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกอันเป็นพฤติกรรมภายนอกเราก็ต้องศึกษาให้เข้าใจธรรมชาติของการคิด การตัดสินใจ การรับรู้ การรู้สึก ฯลฯ ซึ่งเป็น พฤติกรรมภายในในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งจะมีทั้ง พฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมที่เป็นเรื่องของธรรมชาติสรีระ ซึ่งมักเรียกกันว่า “ พฤติกรรมแบบเครื่องจักร” และ พฤติกรรมที่เป็นเรื่องของประสบการณ์ ซึ่งมักเรียกกันว่า “พฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย” แต่โดยทั่วไปแล้วมักเน้นการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดเนื่องจากประสบการณ์เท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามระยะเวลาที่ผ่านไปตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และสำหรับการศึกษาพฤติกรรมเพื่อการพัฒนาตนนั้น มุ่งเน้นการพัฒนาจิต ความคิด หรือพฤติกรรมภายในเป็นลำดับแรก เนื่องจากพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก หากคิดดีการปฏิบัติก็มักดีด้วย

จะเห็นได้ว่า การรวบเอกลักษณะดังกล่าวข้างต้น นักจิตวิทยานิยม แบ่งพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 1.) พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยชัดเจน
- 2.) พฤติกรรมภายในหรือ “ความในใจ” (covert behavior) เป็นพฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้น จินจะรู้ดี ถ้าไม่บอกใคร ไม่แสดงออกก็ไม่มีใครรู้ได้

สรุปได้ว่าพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในมีความสัมพันธ์กัน โดยพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมภายในของคน ก็ต้องศึกษาจากส่วนที่สัมผัสได้ชัดแจ้งคือพฤติกรรมภายนอก ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นความในใจและการจะเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกอันเป็นพฤติกรรมภายนอกเราก็ต้องศึกษาให้เข้าใจธรรมชาติของการคิด การตัดสินใจ การรับรู้ การรู้สึก ฯลฯ ซึ่งเป็น พฤติกรรมภายในในการศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งจะมีทั้ง พฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมที่เป็นเรื่องของธรรมชาติสรีระ

1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเด็ก พฤติกรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ การรู้ว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อ พฤติกรรมของเด็กช่วยให้ครูเข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น ได้นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งเป็นผลจากธรรมชาติ (Nature) และการเลี้ยงดู (Nurture) ดังนี้

1. ปัจจัยด้านพัฒนาการ เด็กแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมและความสามารถที่แตกต่างกันครู จำเป็นต้องรู้และตระหนักถึงพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะเข้าใจว่าทำไมเด็กจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น และเพื่อให้การตั้งความคาดหวังต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นไปอย่างเหมาะสม

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในเรื่องของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เวลาและกำหนดการ ในแต่ละวัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

- สภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียนปฐมวัยมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของเด็ก ทั้งในเรื่องขนาดของเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ การจัดแบ่งพื้นที่ ระดับของการจัดวางวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยป้องกัน ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน

- การจัดเวลาให้เหมาะสมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ครูต้องจัดเวลาให้เหมาะสมกับความจำเป็น และความต้องการของเด็กอย่างรอบคอบ ทั้งเวลาในการทำกิจกรรม เก็บของ และทำความสะอาด รับประทานอาหาร นอน เข้าห้องน้ำรวมถึงรอยต่อระหว่างกิจกรรมด้วย ลำดับของกิจกรรมต่างๆ ควรมีความคงที่เพื่อให้เด็กคาดเดาได้ว่าจะต้องทำอะไรต่อไป

- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเป็นพิเศษเพราะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้คน บรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่เด็กจะรู้สึกไว้วางใจ เป็นบรรยากาศของการสนับสนุนและช่วยเหลือกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้เป็น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก ครูกับพ่อแม่ และครูกับครูคนอื่นๆ ความสัมพันธ์ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบท่อพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้น

- สิ่งอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ สภาพอากาศ เสียง ลม แสง เหตุการณ์ในครอบครัว ความเจ็บป่วย รายการโทรทัศน์ ภาวะโภชนาการ เป็นต้น

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะของตนเองซึ่งไม่เหมือนคนอื่น เด็กแต่ละคนมีพื้นอารมณ์ (Temperament) ซึ่งเป็นแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด และยังคงอยู่แม้ว่าจะเข้าโรงเรียนแล้วก็ตาม การที่ครูรู้จักธรรมชาติหรือพื้นอารมณ์ของเด็กทำให้สามารถตอบสนองต่อเด็กได้อย่างเหมาะสม และทำให้เกิดความระมัดระวังที่จะไม่ตีตราเด็กอย่างไม่ยุติธรรมด้วย

4. ความต้องการด้านอารมณ์และสังคม เด็กๆ มีความต้องการความรัก และการเอาใจใส่ ต้องการรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นคนที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ ต้องการเพื่อน และต้องการความรู้สึกที่ปลอดภัย เด็กๆ จะแสดงออกเพื่อความต้องการในเรื่องเหล่านี้ ครูต้องช่วยให้เด็กรับมือกับความรู้สึกเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม

5. อิทธิพลของวัฒนธรรม เด็กถูกล่อหลอมด้วยความเชื่อ และวัฒนธรรมของครอบครัว เด็ก จะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้รับเลี้ยงดูมา ครูต้องมีความละเอียดอ่อน มีความยืดหยุ่น และไม่ตัดสิน พฤติกรรมของเด็กอันเกิดจากวัฒนธรรมของครอบครัว Gordon และ Browne (1995: 199-204)

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของเด็กซึ่งมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกมีปัจจัยสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมเด็กเปลี่ยนแปลงนั้นก็คือ ปัจจัยด้านพัฒนาการ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการด้านอารมณ์และสังคม. อิทธิพลของวัฒนธรรม

2. ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมความรับผิดชอบ

2.1) ความหมายของพฤติกรรมความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคล ที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่จดจ่อ ตั้งใจมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง และ ผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้นด้วย

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร และวรัญ ผาติธรรมรักษ์ (2550) อธิบายความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนตามภาวะที่เป็นอยู่และตรงเวลาด้วยความสุจริตความเต็มใจ และความจริงใจ

อรรวรรณ พาณิชขปฐมพงศ์ (2552 : 5) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “ การตั้งใจที่จะทำงานหรือติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย”

จันทรา พวงยอด (2553 : 3) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “ พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน” กรมวิชาการ (2554 : 196) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “ ความสนใจตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น” โสภภาพรรณ อักณราศิวงค์โรจน์ (2555 : 58) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “ รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ยอมรับในการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความผิดให้ผู้อื่น คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดจากการกระทำหรือคำพูดของตน และพร้อมที่จะปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น ”

นัยนา จันทมิตร (2552 : 34) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและ

หน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยไม่ทอดทิ้งแม้จะมีอุปสรรคนานาประการก็ตามอีกทั้งยังมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างดีตามความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานต่าง ๆ จะแสดงพฤติกรรมให้สังเกตได้ เช่น ความสนใจ ความตั้งใจเอาใจใส่และขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จไม่เลียงงาน ติดตามงานและยอมรับผลจากงานที่ตนกระทำโดยมีความพร้อมในการปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นเสมอ

ฟลิปโป (อมรรวรรณ แก้วผ่อง.2552 : 65 อ้างอิงจาก Flippo. 1986:122.) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

จากคำนิยามความรับผิดชอบสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบว่า เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ตาม พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

2.2) ประเภทของพฤติกรรมความรับผิดชอบ

ไชยรัตน์ ปราณี (2551 อ้างถึงกาญจนา ไชยพันธุ์และคณะ , 2552) แบ่งประเภทความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเองย่อมจะไตร่ตรองดูให้รอบคอบก่อนว่า สิ่งที่ตนเองทำลงไปนั้นจะมีผลดีผลเสียหรือไม่และจะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก ๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากก็น้อย บุคคลทุกคนจึงต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมืองได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การรักษาทรัพย์สินของสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

- 2.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัวได้แก่ การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานบ้านและการรักษาชื่อเสียงของครอบครัว

- 2.3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนได้แก่ ความตั้งใจเรียน การเชื่อฟังครู – อาจารย์ การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนและการรักษาสมบัติของโรงเรียน

2.4 ความรับผิดชอบต่อเพื่อนได้แก่ การช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนกระทำความผิด การช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม การให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดการไม่ทะเลาะและ เอาเปรียบเพื่อน และการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

กรมวิชาการ (2554 : 196) ได้แบ่งประเภทของความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การขจัดปัญหาที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่น ป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายจากโรค รักษาร่างกายให้แข็งแรง รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ การงานของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพทุกกำหนดตรงเวลา

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรู้จักฐานะความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมคณะอนุกรรมการการจัดทำคู่มือ การปลูกฝัง ค่านิยมของกลุ่มนักบริหาร กลุ่มสื่อมวลชนกลุ่มสมาคมมูลนิธิและกลุ่มพัฒนากำลังคน (2556) โดย กลุ่มสื่อมวลชน ได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงอย่างดีที่สุดโดยทำงานในหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา ที่กำหนดฝึกตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาอยู่เนืองนิตย์

2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การรู้จักฐานะและหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมแก่ฐานะและหน้าที่ของตนในครอบครัวและร่วมกิจกรรมของครอบครัว

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การรู้จักฐานะและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่มีต่อสังคมและปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมโดยให้ตระหนักและยอมรับว่าประโยชน์จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าขาดประโยชน์ส่วนรวม และไม่ละเลยที่จะเสียละประโยชน์ส่วนตน และกระทำในสิ่งที่จะรักษาหรือยังให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม สรุปจากประเภทของความรับผิดชอบของนักการศึกษา ได้ 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาทุกชนิดที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่น การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง และปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันและตรงเวลา

2. ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม หมายถึง รู้จักบทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคมส่วนรวม

จากคำนิยามความรับผิดชอบสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบคือ ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของ

ตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลที่ดียิ่งขึ้น

2.3 ทฤษฎีและแนวคิดการเสริมแรงทางบวก

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 2 ขั้น คือ ดังนี้

1. Heteronymous เป็นขั้นที่ผู้กระทำความผิดหรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตนและถือว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามเปลี่ยนแปลงได้ลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมขั้น Heteronymous เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 8 ปี รับกฎเกณฑ์ และมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากบิดามารดา ครูและเด็กโต เด็กวัยนี้มีความเชื่อถ้อยดังต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมใดจะต้องถูกหรือดี เมื่อผู้แสดงพฤติกรรมได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

1.2 กฎเกณฑ์มีไว้สำหรับปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและแก้ไขไม่ได้

1.3 ทุกคนมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยเด็ดขาดถ้าใครทำตามกฎเกณฑ์เป็นคนดีและคนที่ไม่ทำตามกฎเกณฑ์เป็นคนไม่ดี

1.4 การประณัตตสันว่าใคร “ผิด” “ถูก” ไม่คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

2. Autonomous เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่า กฎเกณฑ์ คือข้อตกลงระหว่างบุคคล กฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ คือความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมขั้น Autonomous เด็กที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะเป็นเด็กที่มีอายุ 9 ปีขึ้นไปเด็กวัยนี้มีความเชื่อถ้อยดังต่อไปนี้

2.1 กฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคลและกฎเกณฑ์อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากบุคคลที่ใช้กฎเกณฑ์นั้นตกลงกันว่าจะเปลี่ยน

2.2 กฎเกณฑ์จะมีความหมายหรือมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตามรับกฎเกณฑ์

2.3 การร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม

2.4 การประณัตตสันว่าใคร “ผิด” “ถูก” คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจหรือเจตนาของผู้กระทำ

3. ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของ Kohlberg (อ้างถึงสุรางค์ โคว์ตระกูล, 2536) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ขั้นดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Preconventional level) ในระดับนี้ เด็กจะได้รับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีจากผู้ที่มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดา มารดา ครู หรือ เด็กโต และมักคิดถึงผลลัพธ์ที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้ มี 2 ชั้น

- การลงโทษและเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) ถ้าเด็กถูกทำโทษจะคิดว่าตนผิดจะเลิ้งไม่ทำอีก แต่ถ้าได้รับคำชมหรือรางวัลก็คิดว่าตนทำถูกและจะทำ อีกเพื่อหวังรางวัล

- กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) เด็กจะทำตามกฎข้อบังคับเพื่อหวังของตอบแทนหรือรางวัล

2. ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ทางสังคม (Conventional level) ในระดับนี้ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครองกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ตนมี 2 ชั้น

- ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal Concordance of “good boy , nice girl Orientation) เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นยอมรับ

- กฎและระเบียบ (Law – and – Order Orientation) คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย

3. ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณ์ญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์ สังคม (Postconventional Level) การตัดสินใจถูกหรือผิดไม่ควรมาจากวิจารณ์ญาณของตน มี 2 ชั้น คือ

- สัญญาและสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation) ชั้นนี้เน้นคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่า เป็นสิ่งที่ถูก สมควรปฏิบัติตาม แต่มีการแก้ไขโดยคำนึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมใน ขณะนั้น

- หลักการและคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นหลักเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคและยุติธรรม สิ่งถูก และผิดขึ้นอยู่กับมโนธรรมที่บุคคลยึดถือ.

สรุปได้ว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบได้แก่ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลที่ดียิ่งขึ้น

3. ทฤษฎีและแนวคิดการเสริมแรงทางบวก

3.1 ความหมายของการเสริมแรงทางบวก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินฉ่ำ ได้ให้ความหมายของการเสริมแรงทางบวกไว้ว่า การ เสริมแรงทางบวกคือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรม

เพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากผลกรรมที่ตามหลัง พฤติกรรมนั้นผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมมีความที่เพิ่มขึ้นเรียกว่าตัวเสริมแรงตาม (Positive reinforce) ลักษณะของตัวเสริมแรงมี 2 ชนิดคือ

1. ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ เป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติด้วยตัวของมันเองในการตอบสนอง ความต้องการทางชีวภาพหรือมีผลต่อผู้ได้รับโดยตรงเช่นอาหารความเย็นเป็นต้น
2. ตัวเสริมแรงทุติยภูมิเป็นตัวเสริมแรงที่ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาคุณสมบัติของการเป็นตัวเสริมแรงโดยการนำไปสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิเช่นเงินรางวัลคำชมเชยเป็นต้น

สรุปได้ว่า เสริมแรงทางบวกคือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากผลกรรมที่ตามหลัง พฤติกรรมนั้นผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมมีความที่เพิ่มขึ้นเรียกว่าตัวเสริมแรงตาม

3.2 ทฤษฎีการเสริมแรงทางบวก

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) สกินเนอร์ (Skinner) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบปฏิบัติการ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน คือ Operant Conditioning Theory หรือ Instrumental conditioning theory หรือ Type - R Conditioning Theory สกินเนอร์ได้เสนอแนวความคิดโดยจำแนกทฤษฎีทางพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type S (Response Behavior) ซึ่งมีสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นตัวกำหนดหรือดึงออกมา เช่น น้ำลายไหลเนื่องจากใส่อาหารเข้าไปใน ปาก สะดุ้งเพราะถูกเคาะที่สะบ้าข้างขวา หรือการหรีดตาเมื่อถูกแสงไฟ พฤติกรรมดังกล่าวเป็น การตอบสนองแบบอัตโนมัติ

2. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type - R (Operant Behavior) หรือ พฤติกรรมการตอบสนองขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) การตอบสนองแบบนี้จะต่างกับแบบแรก เพราะอินทรีย์เป็นตัวกำหนดหรือเป็นผู้สั่งให้กระทำต่อสิ่งเร้า ไม่ใช่ให้สิ่งเร้า เป็นตัวกำหนด พฤติกรรมของอินทรีย์ เช่น การถางหญ้า การเขียนหนังสือ การรีดผ้า พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในชีวิตประจำวันเป็นพฤติกรรมแบบ (Operant Conditioning) หลักการเรียนรู้ที่สำคัญ หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำเน้นการกระทำของผู้ที่เรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่กำหนดให้ กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการ เรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เราจะให้ผู้เรียนรู้เลือกแสดง พฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือ บอกรูปแบบในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้ว จึง "เสริมแรง" พฤติกรรมนั้นทันที เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรม การเรียนรู้ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรม การตอบสนองจะขึ้นอยู่กับ การเสริมแรง (Reinforcement) ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใดๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้ว ทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร
2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้า ใดๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้ แล้วทำให้การตอบสนองเพิ่มขึ้นในทางลบ เป็นตัวเสริมแรงทาง ลบ เช่น เสียงดัง อากาศร้อน

คำตำหนิ การทำโทษ เป็นการนำตัวเสริมแรงลบ เข้ามา เพราะการทำโทษบางอย่างหากนำไปใช้จะมีผลให้อัตราการตอบสนอง เปลี่ยนไปในลักษณะที่เพิ่มขึ้น

การนำทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ไปใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. การใช้เสริมแรง (Reinforcement) ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม ครูควรให้การเสริมแรง โดยการชมเชยหรือให้แรงจูงใจ โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้รางวัล ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการให้ผู้อื่นสนใจตนหรือเห็นว่าตนเองสำคัญกว่าคนอื่น การให้แรงจูงใจจะทำให้เด็กเกิดความสนใจ พอใจที่จะเรียน

2. การปลูกฝังพฤติกรรมบางอย่างและการลดพฤติกรรมบางอย่าง (Shaping Behavior) หลักการสำคัญของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ สกินเนอร์ก็คือการ ควบคุมการตอบสนองด้วยวิธีการเสริมแรง กล่าวคือ เราจะให้การเสริมแรงเฉพาะในเรื่องที่ ต้องการเพื่อให้เกิดเป็นนิสัยติดตัว ดังนั้นถ้าเราต้องการให้เด็กมีพฤติกรรมใหม่ในเรื่องใด ก็ ควรให้การเสริมแรงพฤติกรรมนั้น เพื่อให้เด็กทำต่อไปจนเป็นนิสัย แต่ถ้าต้องการให้ พฤติกรรมใดหายไปก็ควรลดการเสริมแรงพฤติกรรมนั้น ก็จะทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึง ประารถนั้นหายไป การปลูกฝังพฤติกรรมใหม่ให้แก่เด็กโดยการใช้การเสริมแรงเป็นสิ่ง ควบคุมพฤติกรรม ครูควรมีการวางแผนให้เหมาะสม

3. บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Maching) และเครื่องช่วยสอน (Teaching Learning) สกินเนอร์ได้เสนอการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งจัดแบ่งเนื้อหาวิชา ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เป็นขั้น ๆ และจัดลำดับให้เป็นเหตุเป็นผลเพื่อให้เรียนได้ง่าย และเมื่อ สำเร็จแต่ละขั้นจะได้รับแรงเสริม หรือให้รางวัลทันที ทั้งบทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน ต่างเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ให้ ซึ่งบทเรียนดังกล่าว ควรนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นทฤษฎี พัฒนาการของอีริกสันอีริกสัน (Erikson) ได้เน้นความสำคัญที่วัยของเด็ก ขั้นตอนของการ พัฒนาการและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็กว่า ถ้าเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เขาพอใจ ประสบความสำเร็จ เขาจะมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจผู้อื่น แต่ถ้าเด็กอยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ไม่พอใจ จะมองโลกในแง่ร้าย ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่ไว้วางใจผู้อื่น อีริกสัน ยังได้ย้ำว่า ถ้าหากเด็กไม่พัฒนาและผ่านขั้นต้นแล้ว เด็กก็จะไม่สามารถพัฒนาในขั้น ต่อ ๆ ไปได้การนำมาใช้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นั้น การจัดกิจกรรมในชั้นก่อนประถมศึกษา เน้นการที่เด็กได้ประสบความสำเร็จและพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ ห้องเรียน ต่อเพื่อนฝูงและต่อครู ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมองสังคมใหม่ สังคมโรงเรียนในด้านดี มี ความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อผู้อื่น และถ้าหากว่าเด็กพอใจและมองโรงเรียนในแง่ดีแล้ว เด็กก็ อยากมาโรงเรียน ก็จะได้รับพัฒนาให้เจริญเติบโตขึ้น การช่วยเหลือตนเอง เช่น การไป ห้องน้ำ การแต่งกาย การเก็บของเล่นเข้าที่นั้น ในระยะเริ่มต้น ครูจะดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด และใช้การชมเชย การชักชวนให้ทำกิจกรรมร่วมกับครู ก็จะเป็นการไม่บังคับ เด็กไม่เกิดการต่อต้านและเกิดความพอใจเป็นรางวัลในการทากิจกรรมช่วยเหลือ การหัวเราะเยาะในสิ่งที่ เด็กทำหรือการขัดแย้งชั้นผลงานที่อาจจะก่อให้เกิดการ

ละอาย ก็ไม่ควรใช้ เพราะจะทำให้ เด็กไม่กล้าแสดงออกอีกต่อไปกิจกรรมในระดับก่อนประถมศึกษา เน้นผ่านการเล่น ซึ่งเป็น การสนุกสนาน สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ ก็เรียกร้องและเชิญชวนต่อการเข้าร่วมการใช้ จินตนาการ บทบาทสมมติ ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อพัฒนาของเด็กวัยนี้ ก็มีการจัดให้อยู่ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า เสริมแรงทางบวกคือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจาก ผลกรรมที่ตามหลัง พฤติกรรมนั้นผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมมีความที่เพิ่มขึ้นเรียกว่าตัวเสริมแรงตาม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉันทนา ศรีภักดี (2554) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้าน ความรับผิดชอบ ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการตรงต่อเวลา ที่ได้รับ การ จัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย ก่อน ระหว่างและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็น นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านบัวมล ส นักงานเขตบางเขน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ทดลองเป็น ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แผนการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย และแบบสังเกตพฤติกรรมความ มีวินัยใน ตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และ การ วิเคราะห์ขนาดส่งผลโดยใช้ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อน ระหว่างและหลังการทดลองมี พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน เพิ่มขึ้น ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไฉไลศรี เพชรใต้. (2552). การพัฒนา เยาวชน นักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญที่จะ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นจำเป็นต้องวางรากฐานให้ได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวทางที่ปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มี ระเบียบวินัยและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้น อนุบาลปีที่ 1 / 6 โรงเรียนอนุบาลสกลนครใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) พัฒนาการ ดำเนินงาน1 วงรอบ ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) คณะกลุ่มผู้ศึกษา ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้าและครู ประจำชั้นสายชั้นอนุบาลปีที่ 1/ 1 -อนุบาลปีที่ 1 / 5 จำนวน 5 คน ได้กำหนดเป้าหมายการ ดำเนินงานไว้ คือ นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาของใช้ส่วนตัว เช่น รองเท้า แก้วน้ำ เสื้อผ้า ชุดนอนของตนเอง การนำสิ่งของที่ตกลงกับคุณครูหรือเพื่อนๆ ว่าจะนำมา เช่น วันพรุ่งนี้จะเรียนเรื่อง ผักนักเรียนจะต้องนำผักมาคนละ 1 ชนิด การเล่นเกมแล้วต้องเก็บเข้าที่ การรับประทานอาหาร

ให้หมดด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรม 3 กิจกรรมคือการเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์การจัดกิจกรรมประกอบเพลง การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/6 จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง แบบประเมินความมีวินัยในตนเองสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินการส่งเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม จัดกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ การเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์การจัดกิจกรรมประกอบเพลง การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนทุกคนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีการพัฒนาเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยในตนเอง ในด้าน ความรับผิดชอบ ดีขึ้นแสดงว่าการพัฒนาการดำเนินการส่งเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนบรรลุเป้าหมาย และส่งผลให้ได้รับคำยกย่องชมเชยว่าเป็นแบบอย่างของนักเรียนที่ดีด้วย

สุจิตรา สิทธิไทย. (2553). การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง 2)ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยระหว่างได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านจั่ว สำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 จำนวน 21 คน ระยะเวลาในการทดลอง 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองและแบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1.) เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองแต่ละสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ย ของการ แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม สถานการณ์จำลอง 2.) เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลองแต่ละสัปดาห์มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบ ระหว่างการจัดกิจกรรม สถานการณ์จำลองสูงขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา พุ่มพชาต. (2550). การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ในด้านความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อและความรับผิดชอบโดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ สดอริไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน อนุบาลตรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวด เขต 1 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี สังกัดส ำนักรงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 และโรงเรียนวัดดอนทอง (สุวรรณศรี ดัณทิกุล ราษฎร์ศึกษาลัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ครูปฐมวัยดำเนิน การทดลอง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบ

การจัดประสบการณ์สตอรี่ไลน์แผนการจัดประสบการณ์สตอรี่ไลน์ และแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์สตอรี่ไลน์มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ และความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 กลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน

บุศนีย์ ชัยมงคล. (2550). การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมการจัดเก็บของเล่น ประชากรคือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรี บุรีรัตนาราม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มี 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมการจัดเก็บของเล่น โดยการสร้างแรงจูงใจด้วยนิทานและการแสดงบทบาท สมมติ เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อตกลงในการเก็บของเล่น และเสริมแรงด้วยสติ๊กเกอร์รูปหัวใจนำไปติดที่สมุดเด็กดีซึ่งเด็กได้จัดทำขึ้น เมื่อปฏิบัติตามข้อตกลงได้ครบ 5 วันต่อสัปดาห์ สามารถนำไปแลก สติ๊กเกอร์ที่ตนเองชอบได้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองขณะจัดเก็บของเล่นใช้สำหรับ สังเกตพฤติกรรมในขณะที่เด็กจัดเก็บของเล่นและทำการประเมินให้คะแนนในสมุดเด็กดี ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) มีวินัยในตนเองเพิ่ม มากขึ้น ตลอด 4 สัปดาห์จากร้อยละ 59.36 , 72.55 , 80.77 และ 86.05 ตามลำดับ ผลของการวิจัย นี้มีข้อวิจารณ์ถึงการนำหลักการของแรงจูงใจและการเสริมแรงมาใช้ จึงมีผลให้ค่าร้อยละของความก้าวหน้าในพฤติกรรมเป็นไปได้ในลักษณะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยในเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญมาความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฉไลศรี เพชรใต้. (2552). เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมการเสริมแรงเพื่อนำไปสู่การเก็บของ และผลการวิจัยยังพบว่าเด็กมีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดทำในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีแบบแผน กลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ระดับชั้นอนุบาล 3 มีทั้งหมด 3 ห้อง จำนวน 69 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 11 คน เหตุผลที่เลือกนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 เพราะเป็นครูประจำชั้น

2.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 5 รายการ คือ การเก็บแปรงสีฟัน ของเล่น ร้องเท้า ผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์การเรียน รายการละ 10 คะแนน รวม 50 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเอง

2.2 ขั้นตอนในการใช้เครื่องมือ

1.) ครูผู้สอนได้ศึกษาข้อมูลการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการใช้การเสริมแรงทางบวกจาก งานวิจัยของ นาย พันยศ เงินวัฒนะ (พ.ศ.2560) เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก ซึ่งได้ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

2.) ผู้วิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นกับนักเรียนว่าถ้านักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บของให้เป็นระเบียบ ครูจะเปิดการ์ตูนในระบบคอมพิวเตอร์ (อินเทอร์เน็ต) ให้นักเรียนดู

3.) ได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมมาให้ครูพี่เลี้ยงได้พิจารณาซึ่งทางครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ

4.) นำคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยงไปปรับปรุงตาม และได้ส่งแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงให้ครูพี่เลี้ยงได้พิจารณาอีกครั้ง

5.) หลังผ่านการปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้แล้วและได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและจดบันทึกข้อมูลด้วยตนเองคุณครูผู้สอนได้ทำการสังเกตนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3/3 จำนวน 23 คน โดยสัปดาห์ที่หนึ่งและสัปดาห์ที่สอง (10 วัน) คุณครูจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยไม่ใช้แรงเสริมและจดบันทึกนักเรียนทุกคน ในสัปดาห์ที่สามและสัปดาห์ที่สี่ (10 วัน) คุณครูได้นำเทคนิคการใช้แรงเสริมกับนักเรียนโดยคุณครูจะเปิดการดูคำชม และการปรบมือเป็นต้น ให้สำหรับนักเรียนที่มีความรับผิดชอบตามหัวข้อต่างๆ สังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3/3 ทุกคน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูล และจดบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลของนักเรียนด้วยตนเองโดยการจดแบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบทั้ง 5 รายการที่กล่าวไว้แล้วข้างต้นมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลก่อนการใช้การเสริมแรงเก็บจากแบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบทั้ง 5 รายการ

3.2 เก็บข้อมูลหลังการใช้การเสริมแรงเก็บจากแบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบทั้ง 5 รายการ

3.3 นำข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมก่อนและหลังมาเปรียบเทียบโดยการหาค่าเฉลี่ย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์พฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยโดยหาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกโดยหาค่าร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้วิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นกับนักเรียนว่าถ้านักเรียนมีความรับผิดชอบในการเก็บของให้เป็นระเบียบ ครูจะเปิดการดูในระบบคอมพิวเตอร์ (อินเทอร์เน็ต) ให้นักเรียนดู

- สถิติที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$N = \frac{X \times 100}{N}$$

N

N = จำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมด

X = จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คะแนนเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย ได้คะแนน 7 จาก 10 คะแนน

4.1 แสดงค่าคะแนนของพฤติกรรมแต่ละด้านก่อนใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 4.1 แสดงสรุปคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านก่อนการเสริมแรง

คนที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	การเก็บแปลงสีฟัน 10 คะแนน	การเก็บของเล่น 10 คะแนน	การเก็บรองเท้า 10 คะแนน	การเก็บผ้าปูที่นอน 10 คะแนน	การเก็บอุปกรณ์การเรียน 10 คะแนน
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	5	7	8	6	6
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	4	6	6	5	5
3	เด็กชาย บวรวิษณุ บวยหอย	5	7	8	6	6
4	เด็กชาย อีรภานต์ ชำนาญ	6	6	6	7	6
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	8	9	9	9	8
6	เด็กหญิง ปุณณิสา เอกพันธ์	8	9	8	8	7
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	8	9	7	7	6
8	เด็กหญิง ณิชวรัญช์ ฝอยทอง	9	9	10	10	10
9	เด็กหญิง ณิชยมล ฝอยทอง	9	9	10	10	10
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	6	8	10	9	8

คนที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	การเก็บแปรงสีฟัน 10 คะแนน	การเก็บของเล่น 10 คะแนน	การเก็บรองเท้า 10 คะแนน	การเก็บผ้าปูที่นอน 10 คะแนน	การเก็บอุปกรณ์การเรียน 10 คะแนน
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	8	8	9	9	8
12	เด็กชาย กันทรกร สุทธิรักษ์	8	8	10	8	8
13	เด็กหญิง ชนาگانต์ สัมแป้น	7	9	10	7	10
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	8	9	10	8	10
15	เด็กหญิง นิชาพัชร์ เมฆาธร	8	9	10	8	10
16	เด็กชายปุณณต์ธ มาแก้ว	6	7	10	6	5
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	6	6	5	6	5
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	7	6	7	7	5
19	เด็กชาย ภูติศ ไผจู	7	9	10	8	10
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	6	6	8	7	8
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	9	10	10	9	10
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพ็ง	8	10	9	9	8
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	8	8	6	8	7

จากตารางที่ 4.1 ผู้วิจัยพบว่าคะแนนก่อนใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ด้านการเก็บแปรงสีฟัน จำนวน 15 คน ด้านการเก็บของเล่น 18 คน ด้านการเก็บรองเท้า 19 คน ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน 18 คน ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน 15 คน

ตารางที่ 4.2 แสดงสรุปคะแนนพฤติกรรมแต่ละด้านหลังการเสริมแรง

คนที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	การเก็บแปลงสีฟัน 10 คะแนน	การเก็บของเล่น 10 คะแนน	การเก็บรองเท้า 10 คะแนน	การเก็บผ้าปูที่นอน 10 คะแนน	การเก็บอุปกรณ์การเรียน 10 คะแนน
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	8	8	9	9	9
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	6	7	9	6	6
3	เด็กชาย บวรวิษญ์ บวยหอย	6	9	10	9	6
4	เด็กชาย อีรกันต์ ชำนาญ	7	6	9	7	6
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	10	10	10	10	10
6	เด็กหญิง ปุณณิสา เอกพันธ์	10	9	10	9	10
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	10	9	10	9	10
8	เด็กหญิง ณิชวาลัญช์ ฝอยทอง	10	10	10	10	10
9	เด็กหญิง ณิชยมล ฝอยทอง	10	10	10	10	10
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	10	10	10	10	10
11	เด็กหญิง อภิสรรา คงพันธ์	10	9	10	10	10
12	เด็กชาย กันทรากกร สุทธิรักษ์	10	9	10	10	10
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	10	10	10	10	10
14	เด็กหญิง ณิชาวีร์ เมฆาธร	10	10	10	9	10
15	เด็กหญิง ณิชพัชร์ เมฆาธร	10	10	10	10	10
16	เด็กชายปุณณัตต์ มาแก้ว	8	8	8	6	6
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	7	8	9	7	6
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	8	9	8	9	6

คนที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	การเก็บแปรงสีฟัน 10 คะแนน	การเก็บของเล่น 10 คะแนน	การเก็บรองเท้า 10 คะแนน	การเก็บผ้าปูที่นอน 10 คะแนน	การเก็บอุปกรณ์การเรียน 10 คะแนน
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	9	10	10	10	10
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	6	6	10	9	9
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	10	10	10	10	10
22	เด็กหญิงธัญพร รีทองเพ็ง	9	10	10	9	10
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	9	9	9	9	8

จากตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยพบว่าคะแนนหลังใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ด้านการเก็บแปรงสีฟัน จำนวน 20 คน ด้านการเก็บของเล่น 21 คน ด้านการเก็บรองเท้า 23 คน ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน 21 คน ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน 17 คน

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมแต่ละด้าน ก่อนใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน

การเสริมแรงด้าน	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละ
1. ด้านการเก็บแปรงสีฟัน	15	62.22
2. ด้านการเก็บของเล่น	18	78.26
3. ด้านการเก็บรองเท้า	18	78.26
4. ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน	18	78.26
5. ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน	15	65.22

จากตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมแต่ละด้านก่อนการใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน จากนักเรียน 23 คน พบว่าด้านการเก็บแปรงสีฟัน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 ส่วนในด้านการเก็บของเล่น, การเก็บรองเท้า และการเก็บผ้าปูที่นอน ทั้ง 3 ด้านพบว่าผ่านเกณฑ์ด้านละ 18 คน โดยในแต่ละด้านคิดเป็นร้อยละ 78.26 สำหรับด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียนพบว่าผ่านเกณฑ์ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมแต่ละด้าน หลังใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน

การเสริมแรงด้าน	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละ
1. ด้านการเก็บแปรงสีฟัน	20	86.96
2. ด้านการเก็บของเล่น	21	91.30
3. ด้านการเก็บรองเท้า	23	100
4. ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน	21	91.30
5. ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน	17	73.90

จากตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมแต่ละด้านหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน จากนักเรียน 23 คน พบว่ามีจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นทุกด้านโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 98.60 โดยด้านการเก็บแปรงสีฟันนักเรียนผ่านเกณฑ์ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 คน ด้านการเก็บของเล่นและด้านการเก็บผ้าปูที่นอนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 สำหรับด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียนพบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 73.90

ตารางที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบก่อนและหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรงจากเกณฑ์การให้คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน

การเสริมแรง (ด้าน)	ก่อนใช้ เทคนิค การ เสริมแรง (คน)	ร้อยละ	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง (คน)	ร้อยละ	ส่วนต่าง (ร้อยละ)
1. ด้านการเก็บแปรงสีฟัน	15	65.22	20	86.96	21.74
2. ด้านการเก็บของเล่น	18	78.26	21	91.30	13.04
3. ด้านการเก็บรองเท้า	18	78.26	23	100	21.74
4. ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน	18	78.26	21	91.30	13.04
5. ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน	15	65.22	17	73.90	8.68

จากตารางที่ 4.5 พบว่าหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรง มีจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยด้านที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 ด้านการเก็บรองเท้า จากนักเรียน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 เพิ่มขึ้นเป็น 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.74 และด้านที่ 1 ด้านการเก็บแปรงสีฟัน จากนักเรียน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 เพิ่มขึ้นเป็น 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.74 รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 2 ด้านการเก็บของเล่น และด้านที่ 4 ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน ทั้ง 2 ด้านพบว่า จากนักเรียน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 เพิ่มขึ้นเป็น 21 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 13.04 และด้านที่มีจำนวนนักเรียนมีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดได้แก่ ด้านที่ 5 ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน จากนักเรียน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 เพิ่มขึ้นเป็น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 73.90 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.68 สาเหตุที่เพิ่มขึ้นน้อยผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดจากเป็นสิ่งที่ของขึ้นเล็กๆซึ่งทำให้นักเรียนมองว่าไม่ได้เป็นของของตัวเองเลยไม่ตั้งใจเก็บเหมือนด้านอื่นๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบ ของนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีแบบแผนกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียน แต่ละด้านของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก

2. สมมุติฐานการวิจัย

นักเรียนในระดับชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้นหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ระดับชั้นอนุบาล 3 มีทั้งหมด 3 ห้อง จำนวน 69 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 23 คน แบ่งเป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 11 คน เหตุผลที่เลือกนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 เพราะเป็นครูประจำชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 5 รายการ คือการเก็บแปรงสีฟัน ของเล่น ร้องเท้า ผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์การเรียน รายการละ 10 คะแนน รวม 50 คะแนน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

4.1. ผลการวิเคราะห์คะแนนเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน พบว่าหลังการใช้เทคนิคการเสริมแรง มีจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดยด้านที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 ด้านการเก็บรองเท้า จากนักเรียน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 เพิ่มขึ้น 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.74 และด้านที่ 1 ด้านการเก็บแปรงสีฟัน จากนักเรียน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 เพิ่มขึ้น 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.74 รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 2 ด้านการเก็บของเล่นและด้านที่ 4 ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน ทั้ง 2 ด้านพบว่า จากนักเรียน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 78.26 เพิ่มขึ้น 21 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 13.04 และด้านที่มีจำนวนนักเรียนมีพฤติกรรมความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดได้แก่ ด้านที่ 5 ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน จากนักเรียน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 65.22 เพิ่มขึ้น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 73.90 โดยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.68 สาเหตุที่เพิ่มขึ้นน้อยผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดจากเป็นสิ่งที่ของชิ้นเล็กๆซึ่งทำให้นักเรียนมองว่าไม่ได้เป็นของของตัวเองเลยไม่ตั้งใจเก็บเหมือนด้านอื่นๆ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่องเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนได้สรุปประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน แสดงว่าคะแนนเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยผ่านเกณฑ์ คะแนน 7 คะแนน จาก 10 คะแนน แยกตามพฤติกรรม ด้านการเก็บแปรงสีฟัน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 86.96 ด้านการเก็บของเล่น 21 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 ด้านการเก็บรองเท้า 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 73.91 เนื่องจากพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนในการเก็บของในชั้นเรียนมีการผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีจำนวนน้อยกว่าที่ครูตั้งเป้าหมายไว้จึงได้มีการนำเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเข้ามาใช้เพื่อสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในครั้งนี้ จึงสอดคล้องกับวิจัยของ บุคณีย์ ชัยมงคล. (2550). การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมการจัดเก็บของเล่น ประชากรคือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1 ห้องเรียน มี 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) กิจกรรมการจัดเก็บของเล่น โดยการสร้างแรงจูงใจด้วยนิทานและการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อตกลงในการเก็บของเล่น และเสริมแรงด้วยสติ๊กเกอร์รูปหัวใจนำไปติดที่สมุดเด็กดีซึ่งเด็กได้จัดทำขึ้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีระดับคะแนนที่สูงขึ้น อันเนื่องมาจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นพัฒนาจากสิ่งใกล้ตัว ซึ่งการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กเริ่มต้นจากสิ่งใกล้ตัวคือความรับผิดชอบต่อตนเองไปสู่ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง เทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในผลการวิจัยไปใช้

1. ในระยะก่อนการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการเสริมแรงทางบวก เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เด็กมีการเก็บของใช้ส่วนตัว และของใช้ส่วนรวมด้วยตนเองในบางครั้ง บางครั้งครูต้องเป็นคนบอกหรือชี้แนะ แต่หลังได้รับการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก ด้วยคำชมเชยเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจที่ได้แสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบ เด็กมีการเก็บของใช้ส่วนตัว และของใช้ส่วนรวมด้วยตนเองจนเกิดเป็นความเคยชินโดยครูไม่ต้องเป็นคนบอกหรือคอยชี้แนะ

2. วิธีการเสริมแรงทางบวก เป็นวิธีที่สะดวกในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย เพราะว่าเป็น วิธีที่สามารถทำได้เป็นประจำทุกวันและไม่ต้องใช้อุปกรณ์ สามารถนำวิธีการเสริมแรงทางบวก สอดแทรกกับกิจวัตรประจำ

3. คำชมเชยของครูควรให้ฟังดูเป็นธรรมชาติและดูจริงใจต่อเด็ก

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเพิ่มเทคนิคในการเสริมแรงทางบวกจากเพียงคำชมเชย ให้มีการให้ของรางวัล เพิ่มเติมเข้าไปด้วย

2. ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียน ควรเพิ่มเวลาในการทดลอง เพื่อให้ทราบผลของพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. (2553). **พฤติกรรมมนุษย์**. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉันทนา ศรีภักดี.(2554). **รายงานวิจัยในชั้นเรียนการศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย**. หลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไฉไลศรี เพชรใต้. (2552). **รายงานวิจัยในชั้นเรียนการพัฒนาการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/6 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร**. หลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม.
- บุศนีย์ ชัยมงคล. (2550). **การพัฒนาวินัยในตนเองด้วยกิจกรรมการจัดเก็บของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สถาบันการศึกษาทางไกล สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ประทีป จินนี้ . (2550). **เอกสารประกอบการสอนวิชา : การวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม(Behavior analysis and behavior modification)**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทือง วิบูลศักดิ์. (2552). **ความหมายของความรับผิดชอบ**. ค้นเมื่อ 13 ก.พ. 2559 จาก <http://www.sahavicha.com/?name=blog&file=readblog&id=231>
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรา พุ่มพชาติ. (2550). **รายงานวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบการจัดประสบการณ์สตอรี่ไลน์เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กปฐมวัย**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุภาจิต ศรีภักดิ์. (2553). **งานวิจัยการศึกษาปฐมวัย**. ค้นเมื่อ 13 ก.พ. 2559 จาก <https://sites.google.com/site/deakthai3d/home>
- สุจิตรา สิทธิไทย. (2553). **รายงานวิจัยในชั้นเรียนการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง โรงเรียนบ้านจั่ว จังหวัดชัยภูมิ**. หลักสูตรครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร .

ภาคผนวก

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน

ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บแปรงสีฟันก่อนใช้เทคนิคการ

เสริมแรงทางบวก

วันที่ 19 - 30 สิงหาคม 2562

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่										รวม
		19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	
		พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ทำเครื่องหมาย ✓										
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	✓	✓	5
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	-	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	✓	4
3	เด็กชาย บวรวิชญ์ บวยหอย	-	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	5
4	เด็กชาย ชีรگانต์ ชำนาญ	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	6
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหนิม	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	8
8	เด็กหญิง ญัฐลัญช์ ฝอยทอง	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
9	เด็กหญิง ญัฐยมล ฝอยทอง	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	✓	✓	6
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
12	เด็กชาย กันทรากร สุทธิรักษ์	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
13	เด็กหญิง ชนาگانต์ สัมแป้น	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	7
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
16	เด็กชายปุณณัตต์ มาแก้ว	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	✓	✓	6
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	✓	-	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	6
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	7
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	7
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	-	✓	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	6
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพ็ง	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	8
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บของเล่น ก่อนใช้เทคนิคการ

เสริมแรงทางบวก

วันที่ 19 - 30 สิงหาคม 2562

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่										รวม
		19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	
		พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ทำเครื่องหมาย ✓										
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	7
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	6
3	เด็กชาย บวรวิษัญญ์ บวยหอย	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	7
4	เด็กชาย อธิรณนต์ ชำนาญ	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	6
5	เด็กหญิง นฤภาค สำลีนิล	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหนิม	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
8	เด็กหญิง ณัฐวลัญช์ ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	9
9	เด็กหญิง ณัฐยมล ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	9
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
12	เด็กชาย กันทรการ สุทธิรักษ์	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	9
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	9
16	เด็กชายปณณัตต์ มาแก้ว	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	7
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	6
18	เด็กชาย อธิตพล ราชประดิษฐ์	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	6
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	5
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	8

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บรองเท้า ก่อนใช้เทคนิคการ
 เสริมแรงทางบวก

วันที่ 19 - 30 สิงหาคม 2562

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่										รวม
		19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	
		พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ทำเครื่องหมาย ✓										
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	8
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	6
3	เด็กชาย บวรวิชญ์ บวยหอย	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
4	เด็กชาย อีรگانต์ ชำนาญ	-	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	6
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	9
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหิรม	✓	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	7
8	เด็กหญิง ณัฐวรัญช์ ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
9	เด็กหญิง ณัฐยมล ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
12	เด็กชาย กันทรากร สุทธิรักษ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
16	เด็กชายปุณณัตต์ มาแก้ว	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	6
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	✓	✓	5
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพ็ง	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	6

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บผ้าปูที่นอน ก่อนใช้เทคนิคการ
 เสริมแรงทางบวก

วันที่ 19 - 30 สิงหาคม 2562

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่										รวม
		19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	
		พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ทำเครื่องหมาย ✓										
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	-	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-	✓	6
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	5
3	เด็กชาย บวรวิษญ์ บวยหอย	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	6
4	เด็กชาย อีรณันต์ ชำนาญ	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	7
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหนิม	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	7
8	เด็กหญิง ณัฐวรัญช์ ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
9	เด็กหญิง ณัฐยมล ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
11	เด็กหญิง อภิสรดา คงพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	9
12	เด็กชาย กันทรากร สุทธิรักษ์	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	8
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	7
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	8
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	8
16	เด็กชายปณณต์ มาแก้ว	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	6
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	6
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	7
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	8
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	7
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	8

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียนก่อนใช้เทคนิค
 การเสริมแรงทางบวก

วันที่ 19 - 30 สิงหาคม 2562

ที่	ชื่อ-สกุล	วันที่										รวม
		19	20	21	22	23	26	27	28	29	30	
		พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ทำเครื่องหมาย ✓										
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	-	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	6
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	-	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓	✓	5
3	เด็กชาย บวรวิชญ์ บวยหอย	✓	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	6
4	เด็กชาย อีรณันต์ ชำนาญ	-	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	6
5	เด็กหญิง นฤภัค ลำลีนิล	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	8
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	✓	-	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	7
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	6
8	เด็กหญิง ณิชฐาลัญช์ ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
9	เด็กหญิง ณิชยมล ฝอยทอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	8
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
12	เด็กชาย กันทรกรร สุทธิรักษ์	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	8
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
16	เด็กชายปุณณัตต์ มาแก้ว	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	✓	5
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	✓	✓	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	5
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	5
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	8
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพ็ง	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

แบบสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียน
ชั้นอนุบาล 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562
ตารางแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนด้านการเก็บแปรงสีฟันหลังใช้เทคนิคการ
เสริมแรงทางบวก

วันที่ 2 - 13 กันยายน 2562

[illegible]

เปรียบเทียบเทคนิคการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบในชั้นเรียนแต่ละด้าน
ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนและ
หาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก ด้านการเก็บแปรงสีฟัน

ที่	ชื่อ – สกุล	ก่อนใช้ เทคนิคการ เสริมแรง	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง	การ เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	5	8	3	60
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	4	6	2	50
3	เด็กชาย บวรวิษญ์ บวยหอย	5	6	1	20
4	เด็กชาย อีรณันต์ ชำนาญ	6	7	1	16.67
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	8	10	2	25
6	เด็กหญิง ปุณณิสา เอกพันธ์	8	10	2	25
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	8	10	2	25
8	เด็กหญิง ณิชฐาลักษณ์ ฝอยทอง	9	10	1	11.11
9	เด็กหญิง ณิชฐมล ฝอยทอง	9	10	1	11.11
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	6	10	4	66.67
11	เด็กหญิง อภิสร คงพันธ์	8	10	2	25
12	เด็กชาย กันทรกร สุทธิรักษ์	8	10	2	25
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	7	10	3	42.86
14	เด็กหญิง ณิชาวีร์ เมฆาธร	8	10	2	25
15	เด็กหญิง ณิชพัชร เมฆาธร	8	10	2	25
16	เด็กชายปณณัตต์ มาแก้ว	6	8	2	33.33
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	6	7	1	16.67
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	7	8	1	14.29
19	เด็กชาย ภูติศ ไฝจู	7	9	2	28.57
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	6	6	-	-
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	9	10	1	11.11
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	8	9	1	12.50
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	8	9	1	12.50

ตาราง เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก ด้านการเก็บของเล่น

ที่	ชื่อ - สกุล	ก่อนใช้ เทคนิคการ เสริมแรง	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง	การ เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1	เด็กชาย ภัคพล พุนหนู	7	8	1	14.29
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	6	7	1	16.67
3	เด็กชาย บวรวิษฐ์ บวยหอย	7	9	2	28.57
4	เด็กชาย ธีรกานต์ ชำนาญ	6	6	-	-
5	เด็กหญิง นฤภาค สำลีนิล	9	10	1	11.11
6	เด็กหญิง ปุณณิศา เอกพันธ์	9	9	-	-
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	9	9	-	-
8	เด็กหญิง ญัฐวณิช ฝอยทอง	9	10	1	11.11
9	เด็กหญิง ญัฐมล ฝอยทอง	9	10	1	11.11
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	8	10	2	25
11	เด็กหญิง อภิสร คงพันธ์	8	9	1	12.50
12	เด็กชาย กันทรกร สุทธิรักษ์	8	9	1	12.50
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	9	10	1	11.11
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	9	10	1	11.11
15	เด็กหญิง นิชาพัชร เมฆาธร	9	10	1	11.11
16	เด็กชายปณณต์ มาแก้ว	7	8	1	14.29
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	6	8	2	33.33
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	6	9	3	50
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	9	10	1	11.11
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	5	6	1	20
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	10	10	-	-
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพ็ง	10	10	-	-
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	8	9	1	11.11

ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก ด้านการเก็บรองเท้า

ที่	ชื่อ - สกุล	ก่อนใช้ เทคนิคการ เสริมแรง	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง	การ เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1	เด็กชาย ภัคพล พุนหนู	8	9	1	12.50
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	6	9	3	50
3	เด็กชาย บวรวิษณุ บวยหอย	8	10	2	25
4	เด็กชาย ธีรกานต์ ชำนาญ	6	9	3	50
5	เด็กหญิง นฤภาค สำลีนิล	9	10	1	11.11
6	เด็กหญิง ปุณณิสสา เอกพันธ์	8	10	2	25
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหนิม	7	10	3	42.86
8	เด็กหญิง ญัฐวลัญช์ ฝอยทอง	10	10	-	-
9	เด็กหญิง ญัฐยมล ฝอยทอง	10	10	-	-
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	10	10	-	-
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	9	10	1	11.11
12	เด็กชาย กันทรกร สุทธิรักษ์	10	10	-	-
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	10	10	-	-
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	10	10	-	-
15	เด็กหญิง นิชาพัชร์ เมฆาธร	10	10	-	-
16	เด็กชายปุณณัตถ์ มาแก้ว	6	7	1	16.67
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	5	9	4	80
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	7	8	1	14.29
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	10	10	-	-
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	8	10	2	25
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	10	10	-	-
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	9	10	1	11.11
23	เด็กชายปัญญทัต ทาลา	6	9	3	50

ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก ด้านการเก็บผ้าปูที่นอน

ที่	ชื่อ - สกุล	ก่อนใช้ เทคนิคการ เสริมแรง	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง	การ เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1	เด็กชาย ภัคพล พุนหนู	6	9	3	50
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	5	6	1	20
3	เด็กชาย บวรวิษณุ บวยหอย	6	9	3	50
4	เด็กชาย ธีรกานต์ ชำนาญ	7	7	-	-
5	เด็กหญิง นฤภค สำลีนิล	9	10	1	11.11
6	เด็กหญิง ปุณณิสสา เอกพันธ์	8	9	1	12.50
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	7	9	2	28.57
8	เด็กหญิง ญัฐวไลยซ์ ฝอยทอง	10	10	-	-
9	เด็กหญิง ญัฐยมล ฝอยทอง	10	10	-	-
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	9	10	1	11.11
11	เด็กหญิง อภิสรา คงพันธ์	9	10	1	11.11
12	เด็กชาย กันทรกร สุทธิรักษ์	8	10	2	25
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	7	10	3	42.86
14	เด็กหญิง นิชาวีร์ เมฆาธร	8	9	1	12.50
15	เด็กหญิง นิชาพัชร์ เมฆาธร	8	10	2	25
16	เด็กชายปุณณัตถ์ มาแก้ว	6	6	-	-
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	6	7	1	16.67
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	7	9	2	28.57
19	เด็กชาย ภูติศ ไผ่จู	8	10	2	25
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	7	9	2	28.57
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	9	10	1	11.11
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	9	9	-	-
23	เด็กชายปัญญทัต ทาลา	8	9	1	12.50

ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้วิธีการเสริมแรงทางบวก **ด้านการเก็บอุปกรณ์การเรียน**

ที่	ชื่อ – สกุล	ก่อนใช้ เทคนิคการ เสริมแรง	หลังใช้ เทคนิค การ เสริมแรง	การ เปลี่ยนแปลง	ร้อยละ
1	เด็กชาย ภัคพล พูนหนู	6	9	3	50
2	เด็กชาย กิตติพงศ์ สุวรรณรัตน์	5	6	1	20
3	เด็กชาย บวรวิชญ์ บวยหอย	6	6	-	-
4	เด็กชาย อีรณกานต์ ชำนาญ	6	6	-	-
5	เด็กหญิง นฤภัค สำลีนิล	8	10	2	25
6	เด็กหญิง ปุญญิสสา เอกพันธ์	7	10	3	42.86
7	เด็กหญิงชนจันทร์ บำเหรัมย์	6	10	4	66.67
8	เด็กหญิง ณิชฐาลัญช์ ฝอยทอง	10	10	-	-
9	เด็กหญิง ณิชฐยมล ฝอยทอง	10	10	-	-
10	เด็กชาย กิตตินันท์ สมบัติ	8	10	2	25
11	เด็กหญิง อภิสรรา คงพันธ์	8	10	2	25
12	เด็กชาย กันทรากร สุทธิรักษ์	8	10	2	25
13	เด็กหญิง ชนากานต์ สัมแป้น	10	10	-	-
14	เด็กหญิง ณิชาวีร์ เมฆาธร	10	10	-	-
15	เด็กหญิง ณิชพัชร์ เมฆาธร	10	10	-	-
16	เด็กชายปุณณัตถ์ มาแก้ว	5	6	1	20
17	เด็กชายณัฐนันท์ ขุนชนะ	5	6	1	20
18	เด็กชาย อชิตพล ราชประดิษฐ์	5	6	1	20
19	เด็กชาย ภูติศ ไฝจู	10	10	-	-
20	เด็กชายภัทรดนัย แพรกปาน	8	9	1	12.5
21	เด็กหญิงกรกมล ฤทธิ์	10	10	-	-
22	เด็กหญิงธัญพร ศรีทองเพิง	8	10	2	25
23	เด็กชายปณณทัต ทาลา	7	8	1	14.29

ประวัติผู้วิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อนักศึกษา

นางสาว นิตยา นามสกุล แก้วนุ่น

โทรศัพท์

089 -

0142164

E - mail

kaewnoon2164@gmail.com

รหัสประจำนักศึกษา 6113101039
 วัน / เดือน / ปี เกิด วันอังคาร ที่ 30 เมษายน 2522
 อายุ 40 ปี
 ที่อยู่ปัจจุบัน 146 หมู่ 2 ตำบล กรุงชิง อำเภอหนองปีดำ
 จังหวัด นครศรีธรรมราช 80160
 อาชีพ ครูปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน
 โรงเรียนอนุบาลวัดใหม่ไทยเจริญ
 ที่ตั้ง 244 / 8 หมู่ 1 ตำบล นบพิตำ อำเภอหนองปีดำ จังหวัด
 นครศรีธรรมราช 80160

2. ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	สถานศึกษา	สาขา	ตั้งแต่	ถึง
ประถมศึกษา	โรงเรียนวัดเปียน	ประถมศึกษา	2529	2535
มัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนคงคาประชารักษ์	มัธยมศึกษา	2536	2538
มัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา	ศิลป์คำนวณ	2538	2540
ปวส.	โรงเรียนพณิชยการ	การบัญชี	2541	2542
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	คณะบัญชี สาขา การบัญชี	2543	2545

3. บุคลิกภาพทั่วไป

เป็นคน ร่าเริง แจ่มใสเข้ากับคนอื่นได้ง่าย รับผิดชอบต่องานที่ได้รับหมายอย่างเต็มที่ ไม่ชอบ
 เอาเปรียบคนอื่น เป็นคนพูดน้อยหากไม่สนิท ไม่ค่อยกล้าแสดงออก

4. ความสามารถพิเศษ

สามารถใช้งาน Microsoft Office